

N:o 200.

Af herr **D. Persson** i Tällberg, *i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af giftermålsbalken m. m.*

I Kongl. Maj:ts till denna Riksdag afgifna proposition n:o 28, med förslag till lag angående ändring i vissa delar af giftermålsbalken m. m., innehåller 2 § bestämmelser om begränsning i mannens målsmansrätt rörande hustruns enskilda fasta egendom, som af mannen förvaltas. I berörde § stadgas bland annat följande: »Mannen hafve ej magt att sälja, skifta, bortgifva eller med inteckning för gäld eller med servitut belasta hustruns enskilda fasta egendom, som af honom förvaltas, utan att han hafver hennes frivilliga ja och underskrift i tvenne gode mäns närvaro, ej heller att utan sådant samtycke upplåta rätt till afkomst af egendomen. Sker det ändock, vare den åtgärd ogill, der klander derå väckes af hustrun eller hennes arfvingar.»

Då jag ej kan finna det vara ådagalagdt att uttrycket *afkomst af egendomen* bör beteckna nyttjande- eller afverkningsrätt till skog, eller ens vet om vederbörande tänkt sig saken så, utan i stället anser det ligga närmare till hands att antaga, det afverkningsrätt till skog inbegripes uti hvad som längre fram i samma paragraf stadgas om nyttjanderätt till fast egendom, så fruktar jag, att i det nya lagförslaget en magt blifvit inrymd åt mannen, som kan blifva ganska vådlig och som i hög grad skulle motverka det mål, man med denna lag ville uppnå, nemligen: begränsning i mannens rätt att afhända hustrun hennes enskilda egendom. Ty beträffande

nyttjanderättsaftal stadgas i åberopade lagförslag följande: »Har mannen utan hustruns samtycke upplåtit nyttjanderätt till fastighet, hvarom nu är sagdt, ege hon, efter mannens död, eller då äktenskapet eljest blifvit upplöst, eller boskildnad skett, rätt att uppsäga den, som nyttjanderätten innehafver; dock njute landbo eller hyresman, som uppsagd varder, laga far-dag» o. s. v.

Som här intet undantag är gjordt rörande nyttjanderätt till skog, så kan man lätt tänka sig att mannen, utan hustruns hörande eller samtycke, upplåter nyttjanderätten på ett eller flere år med rätt till afverkning å all eller större delen af den skog, som är hustruns enskilda egendom, utan att hustrun i mannens lifstid skulle hafva rätt att bryta ett sådant aftal på annat sätt än efter äktenskapets upplösning, boskildnad eller dylikt. Och då, såsom förhållandet är i Dalarne med flere ställen, hemmanets hufvudsakligaste värde oftast består just i skogen, så kan man finna, huru illusoriskt stadgandet blefve om inskränkning i mannens rätt att försälja hustruns fasta egendom.

Vidare skulle, enligt Kongl. Maj:ts förslag, mannen såsom hittills vara berättigad att, utan hustruns hörande eller samtycke, sälja, skifta, bortbyta eller förpanta o. s. v. den fasta egendom, som makarne under äktenskapet gemensamt förvärfvat.

Denna mannens rätt var ej fullt tydligt angifven i 1734 års lag, sådan den lyder i 11 kap. 1 § giftermålsbalken, utan det var genom kongl. förklaringen den 23 mars 1807, punkt 2, som alla tvifvel i det afseendet blefvo undanröjda och mannen ensam tillerkänd sådan magt.

Ett sådant stadgande kunde nog vara förenligt med den tidens åskådning och uppfattning rörande kvinnan, men torde knappast kunna försvaras i våra dagar.

För min del hyser jag den uppfattningen, att det vore en gärd af rättvisa mot kvinnan, med billighet och rätt förenligt och för familjelifvet lyckligt om makarne hade gemensam bestämmelserätt öfver den fastighet, som de gemensamt förvärfvat.

Att Riksdagen också länge önskat att få en reform genomförd i nu af mig angifvet syfte framgår af Riksdagens skrifvelse till Konungen den 7 maj 1884 punkt 3, hvilken punkt har följande lydelse:

»Mannen må icke hafva magt att utan hustruns samtycke bortsifta, förpanta eller sälja boets fasta egendom å landet eller jord och hus i staden.»

En sådan föreskrift skulle, i Riksdagens tanke, vara egnad att i många fall förekomma lättsinniga köpe-, förpantnings- eller bytesaftal om fast egen-

dom. Då derjemte makarne, åtminstone i allmänhet, hafva lika lott i fast egendom, hvori giftorätt eger rum, synes det ock vara af billighet och rättvisa mot hustrun påkalladt, det äfven hon får hafva sitt ord med vid sådana aftal om samfäld fast egendom, som här ofvan nämnts. I allmänhet böra ej heller vid ingående af dylika aftal någon svårighet möta att inhemta hustruns samtycke, och åtminstone torde en sådan svårighet ytterst sällan vara ööfvervinnelig.»

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i Kongl. Maj:ts förslag till lag angående ändring af 9 kap. giftermålsbalken, att 2 § i nämnda förslag måtte få följande lydelse:

§ 2.

Mannen hafve ej magt att sälja, skifta, bortgifva eller med inteckning för gäld eller med servitut belasta hustruns enskilda fasta egendom *eller sådan egendom, som makarne under äktenskapet gemensamt förvärfvat* och som af mannen förvaltas, utan att han hafver hustruns frivilliga ja och underskrift i tvenne gode mäns närvaro, ej heller utan sådant samtycke upplåta rätt till afkomst af egendomen *eller nyttjanderätt till skog*. Sker det ändock vare den åtgärd ogill, der klander derå väckes af hustrun eller hennes arvingar.

Har mannen — — — (lika med Kongl. Maj:ts förslag).

Vederbörande utskott torde benäget vidtaga de redaktionsförändringar, som kunna anses nödiga för ernäendet af det i motionen angifna syftet.

Stockholm den 5 februari 1898.

D. Persson
i Tällberg.

I motionens syfte instämma:

Ollas A. Ericsson.

G. Norman.

B. P. Ersson.